

Laajan hyvinvointisuunnitelman 2025–2028 vuosiarviointi 2025

Hyvinvointilautakunta 26.02.2026 § 20

578/00.01.02.02/2023

Laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma toimivat ohjaavana asiakirjana kunnassa tehtävälle työlle. Asiakirjan tarkoitus on varmistaa hyvinvointityön toteutuminen kaikissa palveluissa. Se kertoo kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilasta sekä asettaa tavoitteita toiminnalle. Asiakirjan avulla pyritään lisäämään yhteistyötä ja tuomaan hyvinvointityöhön sekä sen kehittämiseen, päätöksentekoon ja johtamiseen suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Hyvinvointisuunnitelma on laadittu neljäksi vuodeksi ajalle 2025–2028. Se toimii velvoittavana asiakirjana Liperin kunnan järjestämille palveluille.

Suunnitelma painottuu ennaltaehkäisevän hyvinvointityön edistämiseen. Liperin kunnan laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa 27.1.2025 §:ssä 3. Suunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota heikoimmassa asemassa olevien kuntalaisten tukemiseen terveyserojen kaventamiseksi.

Asiakirjaan on sisällytetty Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Mielen hyvinvoinnin ja ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma sekä Osallisuusohjelma. Yhdistämällä samansisältöiset suunnitelmat yhteen pyritään selkeyttämään ja sujuvoittamaan kunnan monialaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Ikäystävällisyyden ohjelmasta 2023–2030 johdettuja toimenpiteitä kirjattiin osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.

Hyvinvointisuunnitelman toteutumista tulee seurata vuosittain ja arvioida laajemmin valtuustokauden puolivälissä ja suunnitelmakauden päättyessä.

Ensimmäisen vuoden vuosiarviointi osoittaa, että suunnitelman toimenpiteet ovat edenneet pääosin suunnitelman mukaisesti. Jokaisen tavoitteen toteutumista on arvioitu erillisessä asiakirjassa. Toimenpiteistä suuri osa on käynnistetty ja työskentely niiden parissa jatkuu.

Vuonna 2025 laadittiin kunnan kotoutumisohjelmalla kuvaava asiakirja, tehtiin kulttuuripalvelujen nykytilan arviointi, jonka pohjalta laaditaan kulttuuriohjelma vuonna 2026. Vuonna 2025 käynnistettiin uuden kuntastrategian valmistelu.

Suomen UNICEF myönsi 25.3.2025 Liperille Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Kunnassa jatketaan lapsiystävällisyyden kehittämistä ja lapsen oikeuksien toteutumisen toimia uusilla tavoitteilla myös 2026. Aikaa uuden toimintasuunnitelman tavoitteiden ja uusien toimenpiteiden toteuttamiselle on kaksi vuotta.

Yläkoululla 2024 alkanut Liikettä koulupäivään -hanketoimilla on lisätty liikuntaa koulupäiviin ja kehitetty terveystuokioita koululuilla. Vuonna 2025 yläkoululle luotiin koulu-pt-toimintamalli tukemaan ja ohjaamaan oppilaita, joilla MOVE!-tulos on terveyttä haittaavalla tasolla. Liikuntaneuvontaa ja toimintamallia kehitettiin yhteistyössä vastuutahojen ja hyvinvointialueen kanssa. Terveystuokion ohjaaja ollut mukana yläkoulun MOVE!-testeissä ja antaa jokaiselle henkilökohtaisen palautteen.

Vuonna 2025 kunnan ruokakasvatustyöryhmä kokoontui säännöllisesti ja työskentelyä on jatkettu toimialoilla. Ruokakasvatuksen viestintää tehostettiin laatimalla kuvitetut ruokalistat päiväkoteihin ja kouluissa ruokalistat nostettiin esille sekä kunnan verkkosivuille. Vuonna 2025 käynnistettiin Sydänliiton Neuvokas perhe -yhteistyö ja varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen henkilöstölle järjestettiin koulutukset elintapoihin ja ruokatottumuksiin sekä johtamiseen liittyen. Kouluissa järjestettiin perheiden päiviä sekä kodin ja koulun päiviä, joissa elintapateemat esillä.

Kunnan ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmä toimii osana maakunnallista verkostoa. EPT-suunnitelman mukaisia toimia tehtiin, henkilöstön osaamista vahvistettiin koulutuksin, viestintää tehostettiin mm. päivittämällä Päihdeet ja pelihaitat-sivusto osana kunnan yhteisistä sivuista. Päihdeiden ja pelaamisen puheeksiottoa on kehitetty toimialoilla koulutusten myötä. Syksyllä 2025 valmistuneen Päihde- ja pelikasvatusoppaan hyödyntämistä uusien menetelmien ja toimintamallien osalta soveltuvin osin aloitettiin esi- ja perusopetuksessa ja jatketaan tulevana vuosina.

Vuonna 2025 kunnan kriisityöryhmän toiminta käynnistettiin pohtimalla kriisityön kokonaisuutta ja käytäntöjä. Kehittämistyötä jatkettiin kahdella yhteisellä koulutuksella syksyllä 2025.

Työllisyyden hoito siirtyi valtiolta kunnille ja Pohjois-Karjalassa työllisyyspalveluita hoidetaan maakunnallisella mallilla. Vuonna 2025 Liperissä kehitettiin mm. työhönvalmennusta, työkyvyn selvittämistä sekä tukea ja palveluihin ohjausta yhteistyössä soten kanssa. Heikko työllisyystilanne on pitkittynyt ja näkyy huolestuttavana kehityksenä erityisesti nuorten työttömien ja pitkään työttömänä olleiden lukumäärissä. Uutena palveluna aloitettiin kunnan oma uravalmennus

ja selvitetään mahdollisuuksia välityömarkkinoiden vahvistamiseksi työllisyysalueella.

Vuonna 2025 kunnassa alkoi ELO-hanke osana Pohjois-Karjalan kotoutumispalveluiden kehittämistä, jossa kehitetään ja tarjotaan kotoutumispalveluita ja rakennetaan yhteistyötä eri toimijoihin. Vuosi 2025 painottui palveluista tiedottamiseen ja kotoutujien tavoittamiseen. Kunnassa toteutettiin ilmaisia suomen kielen kursseja sekä kielikahviloita ja rakennettiin aktiivisesti verkostoa alueen yhdistyksiin ja työnantajiin. Vuonna 2025 laadittiin Liperin kunnan kotoutumisohjelmaa kuvaava asiakirja.

Liperi on mukana Voimaa Vanhuuteen –ohjelmassa sekä Liperin ikiliikkujat –hankkeessa. Vuonna 2025 käynnistettiin Voimaa vanhuuteen ohjelman mukaiset VoiTas-ryhmät, koulutettiin vertaisohjaajia sekä ulkoiluystäviä. Vertaisohjattuja liikuntaryhmiä lisättiin sekä ulkoiluystävätoiminta käynnistettiin vuonna 2025. Ikäihmisten ulkoiluystävätoiminnan yhteistyötä kehitetään ja vakiinnutetaan edelleen. Liperin seurakunnan kanssa aloitettiin ulkoiluystävätoiminnan yhteistyö vuoden 2025 aikana.

Vuonna 2025 toteutettiin laaja-alainen liikenneturvallisuushanke Paloaukean ja Jyrin koulu- ja päiväkotiympäristössä, jossa linja-autoille ja muulle liikenteelle tehtiin uudet omat saattoliikennealueet ja jalankululle sekä pyöräilylle uudet kevyenliikenteen väylät. Nuorten paikka rakennettiin yhteistyössä nuorten ja elinkeinoelämän kanssa ja se otettiin käyttöön Ylämyllyllä syksyllä 2025. Ylämyllyn alueen kehittämissuunnitelman laadinta käynnistettiin yhteistyössä ja osallistaen alueen elinkeinoelämää, asukkaita ja eri sidosryhmiä.

Erilaiset yksinäisyyden ja kiusaamisen vähentämiseen liittyvät toimenpiteet ovat vielä kesken. Yksinäisyyden tunnistamiseen ja puuttumiseen liittyvät koulutukset hyvinvointipalvelujen henkilöstölle eivät vielä toteutuneet. Nuorisotyön puolella tehostetun nuorisotyön suunnitelman laadinta on käynnistetty ja jatkuu osana kunnan kriisisuunnitelman laadintaprosessia.

Viinijärven lähiliikuntapaikan toteuttaminen siirtyi Viinijärven koulun rakentamisen jälkeen toteutettavaksi ja liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys toteutetaan myöhemmin. Uuden päiväkodin alustava suunnittelu Ylämyllylle on käynnistynyt, johon toivotaan rakennettavaksi uudet esteettömät tilat matalan kynnyksen kohtaamispaikka Kodan toiminnalle.

Liperin kunnan alueelle jää vuonna 2026 ainoa Itä-Suomessa oleva vastaanottokeskus. Kunnan maahanmuuton ja kotouttamisen työ nousee entistä merkityksellisemmäksi. Monialainen työryhmä jatkaa

toimintaansa ja kotoutumislain uudistuksen toimeenpanoa. Vuoden 2026 aikana palvelumuotoillaan Liperin kunnan kotoutumispalvelut, ja kotoutumisen edistämisen toiminta vahvistuu kunnan kaikilla toimialoilla.

Valmistelija	Hyvinvointi- ja hankekoordinaattori
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta merkitsee laajan hyvinvointisuunnitelman vuosiarvioinnin 2025 tiedokseen.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.
Tiedoksi Lisätietoja	Kunnanhallitus Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta